दैनिक लुम्बिनी

निजी क्षेत्रबाट निरन्तर प्रकाशित पहिलो राष्ट्रिय दैनिक

वर्ष ३७ | अंक ३०९ | बुटवल | २०८२ मंसिर ०३ गते, बुधबार | नेपाल संवत ११४६ | Wednesday November 19, 2025 | पृष्ठ ४ | मूल्य रु. ६ मात्र | Lumbini

वातावरण स्वच्छ राखौं ।

- धुवाँ तथा धुलो उडाउने कार्य नगरौं,
- फोहोर तथा प्लास्टिक जन्य पदार्थ नजलाऔं,
- जथाभावी फोहोर नफालौं,
-कुहिने र नकुहिने फोहर छुट्याएर व्यवस्थापन गरौं,
-घर, टोल तथा सडक सफा राखौं,
-घर वरपर बोटविरुवा लगाऔं,
-सवारी साधनबाट निस्किने धुवाँ नियन्त्रण गरौं,
-वातावरण प्रदूषण नियन्त्रणका लागि सामूहिक प्रयास गरौं ।

सफा वातावरण, स्वस्थ जीवन ।

नेपाल सरकार विज्ञापन बोर्ड

आजदेखि भैरहवामा महोत्सव

भैरहवा । भैरहवामा आजदेखि 'सातौं लुम्बिनी महोत्सव-२०८२ सुरु हुँदैछ । स्थानीय बजारमा खरिद गरी स्थानीय बजारको प्रवर्द्धन गरौं, स्वदेशी बस्तुको प्रयोग गरी स्वाभिमानी नेपालीको पहिचान बनाऔं' भन्ने मूल नाराका चेम्बर अफ कमर्स, रुपन्देही (उद्योग व्यापार संगठन) ले महोत्सव आयोजना गरेको हो ।

मंसिर २१ गतेसम्म हुने महोत्सवका लागि ३५ वटा उप-समितिले सम्पूर्ण काम गरी भव्यताका साथ मेलाको तयारी गरेको मेला मूल समारोह समितिका संयोजक तथा चेम्बर अफ कमर्स रुपन्देहीका अध्यक्ष सचिन रोक्काले जनाए । 'महोत्सवलाई पूर्ण सफल बनाउन सबै पक्षसँग गरिएको छलफलबाट प्राप्त सुझावलाई समेटेर अघि बढेका छौं, यो मेला विगतको भन्दा धेरै फरक र गुणस्तरीय रहने छ ।'-उनले भने ।

यस वर्षको महोत्सवको आकर्षणमा फिस टनेल, जलपरी, आइफील टावरलगायत बालउद्यानको मनोरञ्जन, राष्ट्रिय तथा स्थानीय कलाकारहरुको प्रस्तुति रहनेछ । लुम्बिनी क्षेत्रका पर्यटकीय स्थलको विकास गर्ने र लुम्बिनीलाई यस क्षेत्रको पर्यटकीय आर्थिक पर्यटनको रुपमा विकास गर्ने, परनिर्भर अर्थतन्त्रलाई आत्मनिर्भर अर्थतन्त्रमा रुपान्तरण गरी राष्ट्रिय, साना तथा घरेलु उद्योग र व्यापारको प्रोत्साहन स्वरुप प्रवर्धन गर्नेलगायत महोत्वको उद्देश्य रहेको उनले जानकारी दिए ।

महोत्सवमा उद्योगतर्फ १ सय, कृषि २०, पर्यटन ४०, संघसंस्था २०, बैंक बित्तीय १० र व्यापारतर्फका १ सय ६० गरी ३ सय ५० वटा स्टल रहेको छ ।

महोत्सवको उद्घाटन सिद्धार्थनगर नगरपालिकाका प्रमुख तथा संविधानसभा सदस्य इश्तियाक अहमद खाँ र लुम्बिनी प्रदेशका युवा तथा खेलकुद मन्त्री सन्तोषकुमार पाण्डेयबाट एकसाथ गराइने छ ।

१ करोड रुपैयाँ अनुमानित लागतमा सञ्चालन हुन गइरहेको महोत्सवमा ५ करोड रुपैयाँको कारोबार हुने र १ लाख ५० हजार दर्शकले अवलोकन गर्ने अपेक्षा गरिएको छ ।

साँस्कृतिक उप-समिति संयोजक तथा संगठनका सल्लाहकार नारायणप्रसाद भण्डारीले स्थानीय कलाकार देखि राष्ट्रिय कलाकारसम्मको प्रस्तुति महोत्सवमा हुने बताए । हामीले विद्यालयस्तरीय नृत्य तथा कार्यक्रम, प्रदेशस्तरीय नृत्य तथा कार्यक्रम र राष्ट्रियस्तरका कलाकारको प्रस्तुति रहने उनले जानकारी दिए । उनका अनुसार महोत्सवमा प्रिती पासवान, एलिना चौहान, दुर्गेश थापा, हेमन्त शर्मा, स्थानेश्वर गौतमलगायतका कलाकारको प्रस्तुति रहनेछ ।

लुम्बिनी क्षेत्रका पर्यटकीय स्थलको विकास गर्ने, उपभोक्तामुखी क्रियाकलापमा वृद्धि गराइ स्थानीय बस्तुको बजार व्यवस्थापनमा सहयोग पुऱ्याउने, कृषिलाई वैज्ञानिक तथा व्यवसायीकरण गर्नमा सहयोग पुऱ्याउने, आधुनिक उपकरण नविन प्रविधि र औद्योगिक उपकारणकाबारेमा उद्यमी तथा व्यवसायीलाई जानकारी गराउने मुख्य उद्देश्य महोत्सवको छ ।

संसद पुनर्स्थापनाको माग गर्दै एमाले सर्वोच्च जाने

बुटवल । एमालेले प्रतिनिधिसभा पुनर्स्थापनाको माग गर्दै सर्वोच्च अदालतमा कानुनी उपचार खोज्ने भएको छ । विघटित प्रतिनिधिसभाको एमाले संसदीय दलको तर्फबाटै सर्वोच्चमा रिट दर्ता गर्ने निर्णय पार्टीले गरेको छ ।

प्रतिनिधिसभा विघटन असंवैधानिक भएको उल्लेख गर्दै एमालेको मंगलबारको बैठकले रिट लिएर जाने औपचारिक निर्णय गरेको हो ।

यससम्बन्धी सम्पूर्ण काम गर्नका लागि विघटित संसदीय दलका प्रमुख सचेतक महेश बर्तौला र सचेतक सुनिता बराललाई जिम्मा दिएको छ ।

बुटवलको पुषे महोत्सव विवादमा चार संस्थाबिच सहमति

बुटवल उप–महानगरपालिकाको सहजीकरणमा विवादको समाधान भएपछि रुपन्देही उद्योग संघले यस वर्षको औद्योगिक प्रदर्शनीको तयारी सुरु गरेको छ ।

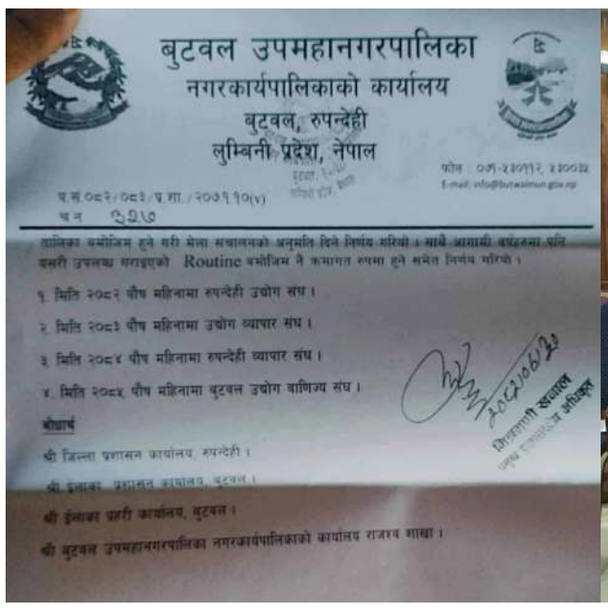

लुम्बिनी संवाददाता

बुटवल

बुटवलको अन्तर्राष्ट्रिय प्रदर्शनीस्थल (बुटवल मण्डप) मा हरेक वर्ष पुस पहिलो हप्ता सुरु हुने औद्योगिक प्रदर्शनी तथा व्यापार महोत्सव आयोजनाका विषयमा लामो समयदेखि जारी विवादमा सहमति भएको छ ।

बुटवल उप-महानगरपालिका र बुटवलका प्रमुख चार व्यवसायिक संस्थाबिच आलोपालो महोत्सव सञ्चालन गर्ने सहमति भएको हो ।

चार संस्थामध्ये रुपन्देही उद्योग संघ र उद्योग व्यापार संघ बुटवलले यस वर्षको महोत्सवमा आ-आफ्नो पालो भन्दै दाबी गरेपछि विवाद बढेको थियो । सुरुमा उद्योग व्यापार संघ बुटवलले महोत्सवको तयारी गरेको भए पनि पछि रुपन्देही उद्योग संघले पनि आफ्नो पालो औद्योगिक प्रदर्शनीको तयारी थालेपछि विवाद बढेको थियो ।

दुबै संस्थाले एकै थलोमा व्यानर र बोर्ड टांगेर आफ्नो पालो भन्दै अडान नछाडेपछि महोत्सव नै अनिश्चित भएको थियो । यस विवादमा बुटवल उप-महानगरपालिकाले चार वटा संस्थाबिच समन्वय गरेर पटकपटक वार्ता र छलफल गरी सहमतिको विन्दुमा ल्याएको उद्योग व्यापार संघ बुटवलका अध्यक्ष विष्णुप्रसाद पाण्डेले बताए ।

बुटवलमा उद्योग वाणिज्य संघ, रुपन्देही उद्योग संघ र रुपन्देही व्यापार संघले आलोपालो महोत्सव गर्दै आएकामा उद्योग व्यापार संघले पनि पुषमा हुने महोत्सवमा पालो पाउनुपर्ने माग गर्दै आएको थियो । उक्त संस्थाले २०७८ पुसमा महोत्सव आयोजना गरेकाले २०८२ मा आफ्नो पालो भएको तर्क गर्दै आएको थियो । तर पुराना तीन संस्थाले आफूले मात्रै आलोपालो पुषे मेला सञ्चालन गर्न पाउनुपर्ने निर्णय गरेर बुटवल उप-महानगरपालिकाको नेतृत्वलाई दबाब दिएका थिए । तर उद्योग व्यापार संघले तीन संस्थाको सिण्डिकेट मान्य नहुने भन्दै स्थानीय, प्रदेश र संघ सरकारसम्म डेलिगेसन गई दबाब सिर्जना गरेर अडान नछाडेपछि बुटवल उप-महानगरपालिकाले चार संस्थाबिच सहजीकरण गरेर सहमति जुटाएको बुटवल उप-महानगरपालिकाका प्रवक्ता शिव रानाले बताए ।

सहमतिअनुसार २०८२ को पुषको औद्योगिक प्रदर्शनी रुपन्देही उद्योग संघले, २०८३ को व्यापार मेला उद्योग व्यापार संघ बुटवलले, २०८४ को व्यापार मेला रुपन्देही व्यापार संघले र २०८५ सालको मेला बुटवल उद्योग वाणिज्य संघले आयोजना गर्ने सहमति भएको छ । २०८५ पछिका औद्योगिक प्रदर्शनी र मेला महोत्सव पनि यहीअनुसार चार संस्थाबिच क्रमशः आलोपालो प्रणालीमा चार संस्थाबिच सहमतिका आधारमा सञ्चालन हुने रुपन्देही उद्योग संघका अध्यक्ष कृष्ण पराजुलीले बताए ।

१६औं औद्योगिक प्रदर्शनीको तयारी

बुटवल उप-महानगरपालिका र चार संस्थाबिच महोत्सव आयोजनाका विषयमा उत्पन्न विवादको समाधान भएपछि रुपन्देही उद्योग संघले यस वर्षको औद्योगिक प्रदर्शनीको तयारी सुरु गरेको जनाएको छ । संघले मंगलबार पत्रकार सम्मेलन गरी चार संस्थाबिच आपसी सहमतिमा विवाद टुंगिएकाले प्रदर्शनीको तयारी पुनः सुरु गरेको जनाएको छ ।

संघले पुस ३ देखि १७ गतेसम्म १६औं राष्ट्रिय औद्योगिक प्रदर्शनी, कृषि, प्रविधि तथा पर्यटन महोत्सव सञ्चालन गर्ने अध्यक्ष कृष्ण पराजुलीले बताए ।

बुटवल मण्डपमा निर्माणाधिन प्रदर्शनी स्थलमा सञ्चालन हुने प्रदर्शनीमा स्वदेशी उत्पादन, नयाँ प्रविधि, पर्यटन तथा कृषि उत्पादनका ५ सय स्टल रहने उनले बताए ।

अवलोकनकर्ताको सहजताका लागि प्रदर्शनीमा छुट्टाछुट्टै १० वटा पेभिलियन रहने उनले बताए । प्रदर्शनीमा स्वदेशी उद्योगका उत्पादन र प्रविधि मात्र समावेश हुने उनले बताए । प्रदर्शनीले स्वदेशी उत्पादनलाई उपभोक्तासँग सोझो सम्पर्क स्थापित गराउँदै नयाँ उद्योग स्थापनाका लागि प्रोत्साहन र औद्योगिक सम्भावनाको खोजीमा टेवा अध्यक्ष पराजुलीले बताए ।

प्रदर्शनीमा औद्योगिक प्रविधि, रेष्टुरेण्ट, कृषि, हस्तकला, गार्मेन्ट, बेकरी तथा कन्फेक्सनरी, छाला जुत्ता, खाद्यान्न, आइटीलगायतका करिब ५ सय स्टलहरु रहने तथा करिव ८ लाख दर्शकले अवलोकन गर्ने र ३० करोडको कारोबार हुने अनुमान गरिएको संघका महासचिव सुमन बस्यालले जानकारी दिए ।

प्रदर्शनीलाई मनोरञ्जनात्मक बनाउन लोकदोहोरी प्रतियोगिता, नेपालका ख्यातिप्राप्त आधुनिक गायक गायिका, हास्यकलाकार, स्थानीय कलाकारहरुको प्रस्तुति, सांगितिक कार्यक्रम, विद्यालयस्तरीय लोकनृत्य प्रतियोगिता, कलेजस्तरीय अन्तर कलेज वक्तृत्वकला प्रतियोगिता, लोक भजन प्रतियोगिता, प्रदर्शनी आइडल, टिकटक प्रतियोगिता आदि रहने बस्यालले बताए ।

प्रदर्शनी सम्पन्न गर्न मुल समिति, विशेष सल्लाहकार समिति, सल्लाहकार समिति, विशेष मूल्यांकन समिति, ३० वटा विभिन्न उप-समितिहरु गठन गरिने वरिष्ठ उपाध्यक्ष जीवकान्त काफ्लेले जानकारी दिए ।

घट्दै पालिकाको कृषि बजेट

मोहम्मद हबिब

भैरहवा

रुपन्देहीको अधिकांश पालिकाको प्राथमिकता र नारा कृषि भए पनि बजेटमा वर्षेनी कटौती भइरहेको छ ।

रुपन्देहीका सबै पालिकाले कृषिलाई आधार बनाइ खेतीयोग्य जमिन प्रशस्त भएको तथ्याङ्क प्रस्तुत गर्छन्, तर विगत ४ वर्षदेखि स्थानीय तहले कृषि क्षेत्रका लागि न्यून बजेट विनियोजन गर्ने गरेका छन् । तथ्याङ्कअनुसार, धेरै पालिकामा आर्थिक वर्ष २०७९/०८० पछि कृषिको लगानी घटाउँदै जाँदा तरकारी तथा अन्नबालीको प्रवर्धनका लागि चुनौती बढेको छ । पालिकाले कृषिमा प्राथमिकता नै निर्धारण गर्न नसक्दा लगानी न्यून हुने गरेको छ । भएको लगानी पनि सीमित र पहुँचबालाले मात्रै लिँदा वास्तविक किसानको लागि बजेट नै नभएको आभाष भएको छ । रुपन्देही जिल्लाको कृषि बाहुल्यता रहेका प्रमुख ५ पालिकाहरुको विगत ४ वर्षका कृषिमा लगानी घट्दो रहेको छ । जिल्लाको अन्न भण्डारको रुपमा रहेको मर्चवार क्षेत्रको सम्मरीमाई गाउँपालिका, मर्चवारी गाउँपालिका र मायादेवी गाउँपालिकामा जनप्रतिनिधिले कृषि शाखालाई न्यून बजेट मात्र विनियोजन गर्ने गरेका छन् ।

प्रस्तुत छ केही पालिकाको ४ वर्षको कृषि बजेट

पालिकाको नाम	आर्थिक वर्ष			
२०७९/०८०	आर्थिक वर्ष			
२०८०/०८१	आर्थिक वर्ष २०८१/०८२	आर्थिक वर्ष २०८२/०८३		
रोहिणी	२३,५०,०००।	१५,००,०००।	११,००,०००।	१२,००,०००।
मायादेवी	४०,००,०००।	४०,००,०००।	२९,००,०००।	२७,००,०००।
सम्मरीमाई	६८,८०,०००।	३५,००,०००।	३०,००,०००।	३०,००,०००।
मर्चवारी	२०,००,०००।	२०,००,०००।	१५,००,०००।	१५,००,०००।
सिद्धार्थनगर	९०,८५,०००।	९२,००,०००।	६६,५०,०००।	४५,००,०००।

कृषिको बजेट घट्दो रहेको उल्लेखित तथ्यांकले प्रष्ट छ । तथ्याङ्कअनुसार, धेरैजसो पालिकाले आर्थिक वर्ष २०७९/०८० मा कृषिमा उच्च बजेट विनियोजन गरे पनि त्यसपछिका वर्षहरूमा क्रमशः उल्लेख्य कटौती गर्दै आएको देखिन्छ ।

खेतीयोग्य जमिन प्रशस्त भएका रुपन्देहीका स्थानीय तहले कृषि क्षेत्रका लागि न्यून बजेट विनियोजन गरेका छन् । थोरै बजेट धेरै योजनामा छरेर विनियोजन गरिएकाले पालिकामा व्यावसायिक कृषि फस्टाउन सकेको छैन, जसले बालुवामा पानी खनाए जस्तो भइरहको छ ।

सिद्धार्थनगर नगरपालिकामा आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ मा ९२ लाखको उच्च विन्दुबाट आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ सम्म आइपुग्दा बजेट ह्वात्तै घटेर ४५ लाखमा झरेको छ । सम्मरीमाई गाउँपालिकामा पनि आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को ६८ लाख ८० हजारको बजेट आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ मा ३५ लाखमा झरेको छ, जुन लगभग ५० प्रतिशतले कटौती हो । यद्यपि, त्यसपछिका दुई वर्षमा बजेटलाई रु. ३० लाखमा स्थिर राखिएको छ ।

रोहिणी गाउँपालिकामा चार वर्षमा बजेट क्रमशः २३ लाख ५० हजारबाट १२ लाखमा झरेको देखिन्छ । मायादेवी गाउँपालिका र मर्चवारी गाउँपालिकाको बजेटमा पनि केही कमी आएको छ, तर मर्चवारीले अन्तिम दुई वर्ष १५ लाखको बजेटलाई स्थिर राखेको छ ।

कृषिमा अनुदान र कृषि सामग्री (बिउ, उपकरण) वितरण विशुद्ध रूपमा कार्यकर्ता र समर्थकहरूलाई खुसी पार्ने माध्यम बनेको छ । यसले गर्दा वास्तविक आवश्यकता भएका, इमानदार र व्यावसायिक किसानहरू लाभबाट वञ्चित त भएकै छन्, कृषि शाखाका प्राविधिक विशेषज्ञहरूलाई बाइपास गर्दा कार्यक्रमहरू माटोको प्रकार, हावापानी, बालीको चक्र वा स्थानीय किसानको वास्तविक मागमा आधारित हुन हुन सकेका छैनन् । फलस्वरुप, बजेटको दुरुपयोग भई परिणाममुखी उपलब्धि हासिल हुन सकिरहेको छैन ।

जनप्रतिनिधि आफैं कार्यान्वयनकर्ता बन्दा कार्यक्रमको अनुगमन कमजोर हुन्छ र वितरण प्रक्रियामा पारदर्शिताको अभाव हुन्छ । यसले बजेटको दुरुपयोग र भ्रष्टाचारको सम्भावना बढाएको भन्दै सरोकारवाला चिन्तित भएका छन् । कृषि शाखाका प्रमुख र कर्मचारीहरूलाई केवल "औपचारिकता" मा सीमित गरिँदा उनीहरूको मनोबल घटेको छ । प्राविधिक काम गर्ने जिम्मेवारीबाट वञ्चित हुँदा उनीहरू पालिकामै निष्क्रिय बस्न बाध्य छन् ।

सिद्धार्थनगर नगरपालिकामा कौंसी खेतीलाई प्राथमिकतामा राखिएको छ । यससँगै सिद्धार्थनगर नगरपालिकाका प्रमुखले सिद्धार्थनगरलाई "हरियो नगर" बनाउने नारा बोकेका छन् । उनले कृषि बजेटबाट नै बिभिन्न फलफूलका बिरुवाहरु पनि खरिद गर्ने गरेका छन् । नगरपालिकाका कृषि शाखा प्रमुख योगेन्द्र यादवका अनुसार नगरमा फलफूलका बिरुवामा अनुदान दिएर नगरवासीलाई वितरण, उन्नत बिउबिजनमा अनुदान, कन्ये च्याउ खेती, करेसाबारी तथा कौंसी खेती प्रवर्धन, कृषि यन्त्र तथा उपकरणमामा अनुदानलगायतका कार्यक्रमहरु राखिएको छ । तर आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ मा ९२ लाखको उच्च बजेटलाई आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा ४७ लाखले कटौती गरी ४५ लाखमा सीमित गरेको छ । सहरी कृषि विकासका लागि धेरै परिवारलाई लक्षित गर्नुपर्नेमा बजेटमा आएको यो नाटकीय गिरावटले कार्यक्रमहरू केवल "टालटुले" हुने जोखिम बढेको छ ।

सम्मरीमाई गाउँपालिका अध्यक्ष विनोद श्रीवास्तव सिँचाइ मुख्य समस्या रहेको र यसैलाई आधार मानेर कृषिमा अगाडि बढेको बताउँछन् । तर सोही कार्यालय उपलब्ध गराएको तथ्यांकमा ४ हजार ५३० हेक्टर खेती योग्य जग्गामा २ हजार २ सय ६५ हेक्टरमा मात्र बार्हे महिना सिँचाइ पुग्ने उल्लेख छ । धान र गहुँ मुख्य उत्पादन हुने क्षेत्रमा बजेट लगभग ५० प्रतिशतले कटौती हुनुले कार्यक्रम कार्यान्वयनमा गम्भीर प्रश्न उठ्छ ।

» *बाँकी ३ पेजमा*

सम्पादकीय

शीतलहरबाट नागरिक बचाउने योजना बनाऊ

जाडो याम सुरु भयो । हिउँदमा जाडो हुनु मौसमको चक्रअनुसार स्वभाविकै भए पनि पुष महिनामा शीतलहर चल्ने र त्यसले तराईको जनजीवन प्रभावित हुने भएकोले नागरिकलाई शीतलहरको जोखिमबाट बचाउन तहगत सरकारले योजनाबद्ध कामको थालनी गर्न आवश्यक छ। शीतलहर दुई-तीन सातादेखि एक महिनासम्म चल्ने भएकाले यहाँको जनजीवन कष्टकर हुन्छ। शीतलहरबाट नागरिकको जीवन कसरी जोगाउने ? सरकारको प्राथमिकता भयो भने सम्भव छ।

तराईमा जाडोमा अत्याधिक चिसो र गर्मीमा अत्याधिक गर्मी हुन्छ, जसले यहाँको जनजीवन अत्याधिक प्रभावित हुन थालेको छ । अत्याधिक चिसो र अत्याधिक गर्मीका कारण तराईमा जनजीवन अस्तव्यस्त हुँदा क्षति न्यूनीकरण गर्न सरकारको कार्ययोजना प्रष्ट छैन । कुनै पनि विपद् व्यवस्थापनमा हामी कहाँ पूर्व तयारीभन्दा विपद्पछिको अवस्था व्यवस्थापनमा बढी ध्यान दिइरहेका हुन्छौं । तराईका गरिब र सीमान्तकृत समुदाय शीतलहरको असरबाट प्रभावित हुने भएकोले उनीहरुलाई जोगाउन पहलकदमी लिन आवश्यक छ । त्यसो त अहिले गरिब र सीमान्तकृत घरबारविहीन नागरिकलाई सरकारले 'जनता आवास कार्यक्रम' मार्फत् घर बनाइरहेको छ। घरबारविहीन घरपरिवारले अहिले सुरक्षित ओत पाइरहेका छन् । सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमअन्तर्गत जेष्ठ नागरिकलाई मासिक दिने भत्ताले पनि उनीहरुको जीवनयापन सहज बनाउन सघाउ पुऱ्याएको छ। शीतलहरले वर्षेनी केही दर्जन नागरिकको मृत्युका समाचार पछिल्ला वर्ष आउन छाडेका छन् । अहिले जे भइरहेको छ, त्यसले मात्रै नागरिकलाई सुरक्षित राख्न सकिन्छ भन्ने पटक्कै देखिदैन् । इट्टा उद्योगलगायतमा काम गर्ने मजदुर चिसोमा धेरै प्रभावित हुँदै आएका छन् । इट्टा उद्योगमा काम गर्ने मजदुरका छोराछोरीसँगै रहने भएकाले उनीहरुको स्वास्थ्य जोखिममा छ । तराईमा दाउराको अभाव छ, अझै पनि गुँइठामा खाना पकाउनेहरु धेरै छन् । उनीहरुको जीवनस्तर सुधार गर्न खाली जग्गा र सार्वजनिक जग्गामा बिरूवा रोप्ने र हुर्काउने अभियान चलाएर दाउराको पूर्ति गर्न सकिन्छ।

कतिपय पालिकाले सीमान्तकृत र गरिब परिवारलाई खाना पकाउन ग्यास चुल्हो बाँडे । कतिपयले सिलिण्डर समेत बाँडे । तर, पाएको ग्यास सिलिण्डर सकिएपछि अर्को सिलिण्डर किन्न नसक्दा कार्यक्रमको प्रभावकारितामा प्रश्न उठ्यो । अत्याधिक चिसोमा जेष्ठ नागरिक र बालबालिका प्रभावित हुने हुँदा उनीहरुलाई जोखिमबाट जोगाउन सचेतना कार्यक्रम चलाउनुपर्छ। चिसोमा अस्पतालमा निमोनियालगायतको समस्या बढ्ने भएकोले अस्पतालमा बिरामीको चाप हुन्छ। सीमान्तकृत र गरिब परिवारलाई न्यानोमा राख्न पालिकाले दाउरा र न्यायो कपडा वितरण गर्न सक्छन् । बिरामी भएपछि उपचार गर्न आर्थिक अभावले सकेसम्म अस्पताल जान नखोज्ने संख्या ठूलो छ, अस्पताल जान नखोज्नेलाई अस्पतालको पहुँचसम्म पुऱ्याउने काम पनि पालिकाको हो ।

संकटका बेला नागरिकले राज्य खोज्छ । यही बेला हो, राज्यले नागरिकप्रति आफ्नो भूमिका देखाउने । तहगत सरकारबिच समन्वय र सहकार्यबाट नै महामारीलाई सामना गर्न सकिन्छ भन्ने हामीलाई कोभिड महामारीले सिकाएको छ । शीतलहर सुरु भएपछि त्यसको असर न्यूनीकरणका लागि लाग्ने भन्दा पहिले नै सर्तकता अपनाउन आवश्यक छ।

आर्थिक अस्थिरता र सुधारको चुनौती

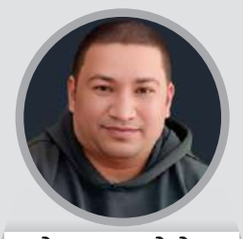

रमेशकुमार बोहोरा

देश संक्रमणमै छ, तर यही अवस्थाले भविष्य निर्माण गर्ने अवसर पनि बोकेको छ। चुनौती ठूलो छ, तर समाधान असम्भव छैन। अहिलेको माग उत्तेजना होइन संयमित योजना हो, आवेग होइन गहिरो अध्ययन हो, आरोप होइन साझा जिम्मेवारी हो। देखिएका सुधारका संकेतलाई कार्यान्वयनमा बदल्ने राजनीतिक इच्छाशक्ति, सक्षम प्रशासन र जनसहभागिता भए मात्र देश अहिलेको संकट पार गरेर स्थिर, समृद्ध र न्यायसम्पन्न भविष्यतर्फ अघि बढ्न सक्छ।

देश अहिले यथार्थमै एउटा गम्भीर संक्रमणको चरणमा छ । यस अवस्थालाई बुझ्न सतही दृष्टि पर्याप्त हुँदैन, गहिरो विश्लेषण तथ्य र प्रमाण आवश्यक छन् । २०८२ साल भदौ २३ र २४ गते देशभर भड्किएको जेनजी आन्दोलनले केवल तत्कालको असन्तुष्टि मात्र देखाएन दशकौँदेखि थिचिँदै आएका संरचनागत समस्या, अव्यवस्था, भ्रष्टाचार, नेतृत्वहीनता र कमजोर शासन प्रणालीको वास्तविक अनुहार बाहिर ल्याइदियो । देख्दा यो युवा पुस्ताको आकस्मिक क्रोध जस्तो लागे पनि यसको मूल कारण राज्यका दीर्घकालीन असफलता र जनतामा जम्मा हुँदै गएको भारी निराशा नै हो।

सबैभन्दा चिन्ताजनक कुरा यति ठूलो अस्थिरता र क्षतिपछि पनि कसैले जिम्मा लिन चाहेन। संविधान कागजमा छ, तर व्यवहारमा 'कोमा'मा परेजस्तो देखिन्छ। सुरक्षा निकायहरू भ्रममा परे, सरकार मौन रह्यो, निर्णयहरू ढिलो भए र जनताले पाएका जवाफहरू खाली र असन्तोषजनक रहे । केही दिनको शान्ति देखिए पनि वास्तविक संकट सकिएको छैन । करिब पाँच हजार कैदी जेलबाट भागेपछि तिनको अवस्थाबारे स्पष्ट तथ्य छैन । जुन राज्य संयन्त्र कति कमजोर बनेको छ भन्ने गम्भीर संकेत हो । तिहारमा देखिनुपर्ने सुरक्षा सतर्कता पनि कमजोर रह्यो धेरै स्थानमा खुलेआम तोडफोड र आपराधिक गतिविधि बढे तर सरकार हेरेको हेऱ्यै भयो।

युवा पुस्ताको मनोविज्ञान पनि अस्थिर देखिन्छ । सामाजिक सञ्जालको छिटो प्रतिक्रियालाई नै वास्तविकता ठान्ने प्रवृत्ति बढेको छ । क्लिक र ट्रेन्डलाई नै समाधान ठानिँदा तथ्य प्रक्रिया र दीर्घकालीन सोच कमजोर बन्दै गएका छन्। यसले नेतृत्वप्रति विश्वास, निर्णय प्रणालीको विश्वसनीयता र सामाजिक अनुशासन दुवैलाई असर गरेको छ।

आर्थिक सूचकहरू पनि चिन्ताजनक छन् । राष्ट्र बैंकका पछिल्ला तथ्याङ्कअनुसार उपभोक्ता मुद्रास्फीति १.८७ प्रतिशत छ । जुन सतहमा राम्रो जस्तो देखिए पनि संरचना भित्री रूपमा कमजोर छ। कुल आयात १६.२ प्रतिशतले बढेको छ जसले उपभोगमा बढ्दो निर्भरशीलता झल्काउँछ । आयातको ३६.८ प्रतिशत अन्तिम उपभोग्य वस्तु ५४.३ प्रतिशत मध्यवर्ती वस्तु ८.९ प्रतिशत पुँजीगत वस्तु हुनु अर्थतन्त्र स्वदेशी उत्पादनभन्दाआयातमै टेकिएको प्रमाण हो।

विप्रेषण ३३.१ प्रतिशतले बढेर ३५२ अर्ब ८ करोड पुगेको छ । यो प्रवाह अब 'सहारा'भन्दा 'लत'जस्तै बन्न थालेको छ, किनकि आन्तरिक रोजगारी र उत्पादन कमजोर भएको अवस्थामा विदेशमा पसिना बगाउने युवाको श्रममै देश टिकेको छ । सरकारको कुल खर्च १८० अर्ब १७ करोड पुगेछ तर विभिन्न खातामा २५५ अर्ब ६१ करोड निस्कृय मौज्दात बसिरहेको छ। जसले बजेट कार्यान्वयनको गम्भीर अक्षमता उजागर गर्छ। प्रशासन काम गर्न डराउने, नेतृत्व जिम्मेवारी नलिने र प्रक्रिया अत्यधिक जटिल हुने कमजोरीले विकासलाई पछाडि धकेलेको छ।

धितोपत्र बजार पुँजीकरण ४४६७ अर्ब ३० करोड पुगे पनि त्यसको लाभ वास्तविक अर्थतन्त्रले पाएको छैन लाभ सीमित वर्गमै सीमित छ। जेनजी आन्दोलनका क्रममा ६२९ भवन पूर्ण रूपमा नष्ट र १५६० भन्दा बढी भवन आंशिक रूपमा क्षतिग्रस्त भए। करिब २ खर्बभन्दा बढी आर्थिक नोक्सानीको अनुमानले देशको आर्थिक अवस्थालाई झनै दयनीय बनाएको छ । विश्व बैंकले चालु आर्थिक वर्षको वृद्धि २.१ प्रतिशत मात्रै हुने प्रक्षेपण गरेको छ जुन लक्ष्यको करिब आधा हो।

यतिबेला जनताले 'घोटालाको खेती' चलेको आरोप लगाउनु केवल भावनात्मक प्रतिक्रिया होइन, तथ्यहरूले पनि त्यही पुष्टि गर्छन्। तथ्याङ्क हेरफेर, लक्ष्य पूरा नहुने परम्परा, अनुगमनविहीन परियोजना, खर्च नहुने बजेट यी सबैले राज्यको विश्वासनीयता गम्भीर रूपमा घटाएका छन् । पुँजीगत खर्चलाई विकासको आधार मानिन्छ तर हामीले वर्षभर छुट्याएको रकम नै फर्काएर पठाउने परम्परा बसालिसकेका छौँ।

समस्या केवल राज्यमै सीमित छैन । नागरिकको मौन सहमति, गलतलाई सही ठान्ने संस्कार, जात, नाता वा विचारका कारण भ्रष्टाचारको बचाउ गर्ने बानीले समस्यालाई अझै गहिरो बनाएको छ । सामाजिक सञ्जालले क्षणिक नाटक सिर्जना गर्छ तर वास्तविक समाधान त्यहाँबाट आउने छैन।

आन्दोलनले परिवर्तनको आशा ल्याए पनि पछिल्ला वर्षमा ती आन्दोलन संरचनागत सुधारमा परिणत हुन सकेका छैनन्। नेतृत्वको कमजोरी, दलगत स्वार्थ, नातावाद-कृपावाद र प्रशासनिक अक्षमताका कारण परिवर्तन कागजमै सीमित रह्यो अब त सामाजिक सञ्जालको केही सेकेन्डको भिडिओले मान्छेलाई 'भगवान्' र 'राक्षस' दुवै बनाइदिने अवस्था छ। तर सत्य र अध्ययनमा आधारित मूल्यांकन हराउँदै गएको छ।

चुनावले मात्र समस्या समाधान हुँदैन भन्ने यथार्थ फेरि प्रस्ट भएको छ। नीति निरन्तरता, सक्षम प्रशासन, पारदर्शिता, दीर्घकालीन योजना र कानूनको समान कार्यान्वयन बिना नेतृत्व फेरिए पनि परिणाम उस्तै रहन्छन् । सकारात्मक संकेतहरू ऊर्जा निर्यातको सम्भावना, कृषि आधुनिकीकरणको छलफल, प्रविधिमा युवाको वृद्धि, कूटनीतिक सक्रियता यी छन्, तर राजनीतिक स्थिरता नभएसम्म ती सम्भावना व्यवहारमा बदलिन सक्दैनन्।

राजनीतिक दलबिचको अविश्वास, पद बदल्ने खेल, निर्णयमा ढिलाइ, योजनाको निरन्तरता भङ्ग हुने बानीले सुधारका संकेतहरू अस्थायी बनाइदिएका छन्। शासन प्रणाली सक्षम नबनेसम्म, प्रशासन चुस्त नबनेसम्म, भ्रष्टाचार नियंत्रण नहुँदासम्म र युवाले स्वदेशमै भविष्य देख्न नसक्दासम्म कुनै पनि सुधार दीर्घकालीन बन्नेछैन।

अब आवेग होइन व्यवहारिक राजनीति आवश्यक छ, युवाको आवाजलाई प्राथमिकता दिनुपर्छ, तर त्यो आवाज ठोस नीतिगत कार्ययोजनामा परिणत हुनुपर्छ । मनपरीतन्त्र अन्त्य गर्दै सबै नागरिकले समान अवसर पाउने वातावरण निर्माण गर्नुपर्छ । भ्रष्टाचार नियन्त्रण, सूचना प्रणाली मजबुत बनाउने, विधिविधान सरल गर्ने, नतिजामुखी सरकारी संरचना बनाउने, राजस्व सुधार गर्ने, पुँजीगत खर्च समयमै कार्यान्वयन गराउने र राष्ट्रिय प्राथमिकतामा एकमत कायम गर्ने काम तत्काल सुरु हुनैपर्छ।

देश संक्रमणमै छ, तर यही अवस्थाले भविष्य निर्माण गर्ने अवसर पनि बोकेको छ। चुनौती ठूलो छ तर समाधान असम्भव छैन । अहिलेको माग उत्तेजना होइन संयमित योजना हो, आवेग होइन गहिरो अध्ययन हो, आरोप होइन साझा जिम्मेवारी हो। देखिएका सुधारका संकेतलाई कार्यान्वयनमा बदल्ने राजनीतिक इच्छाशक्ति, सक्षम प्रशासन र जनसहभागिता भए मात्र देश अहिलेको संकट पार गरेर स्थिर, समृद्ध र न्यायसम्पन्न भविष्यतर्फ अघि बढ्न सक्छ।

घटना र विचारबाट

टिप्स/जानकारी

बिहानको खाजा किन आवश्यक छ ?

बिहानको खाजा, जसलाई अंग्रेजीमा 'ब्रेकफास्ट' भनिन्छ, यसको अर्थ नै हो-'रातको लामो उपवास तोड्नु ।' जब हामी रातभर सुत्छौँ, शरीरले ७-८ घण्टा कुनै पनि पोषण वा ऊर्जा पाउँदैन। बिहान उठ्दा शरीरलाई पुनः ऊर्जा, ग्लुकोज र पोषक तत्त्वको आवश्यकता हुन्छ। त्यसैले बिहानको खाजा हाम्रो स्वास्थ्य, ध्यान, कार्यक्षमता र मानसिक सन्तुलनका लागि अत्यन्तै जरुरी हुन्छ।

१. ऊर्जा प्राप्तिको प्रमुख स्रोत

बिहानको खाजाबाट शरीरले दैनिक गतिविधि गर्न आवश्यक ऊर्जा पाउँछ । रातभर हाम्रो शरीरले मर्मत र पुनःनिर्माणको काम गर्छ, जसका लागि ग्लुकोज प्रयोग हुन्छ। बिहान उठेपछि शरीरको ग्लुकोज स्तर घटिसकेको हुन्छ, त्यसलाई पुनः सन्तुलनमा ल्याउन खाजा आवश्यक हुन्छ।

यदि बिहान खाजा नखाइ काममा निस्कियो भने शरीरमा ऊर्जा अभाव हुन सक्छ, जसले थकान, सुस्तता र कार्यक्षमतामा कमी ल्याउँछ। विद्यार्थी, श्रमिक, शिक्षक वा अफिसमा काम गर्ने जो कोहीका लागि पनि पर्याप्त ऊर्जा अनिवार्य हुन्छ।

२. मस्तिष्कको कार्य सुधार

हाम्रो मस्तिष्कले शरीरको कुल ऊर्जा उपभोगको करिब २०% हिस्सा प्रयोग गर्छ। जब हामी बिहान खाजा खान्छौँ, त्यसले ग्लुकोज प्रदान गर्छ – जुन मस्तिष्कको प्रमुख इन्धन हो।

खाजा नखाई विद्यालय वा अफिस जाने व्यक्तिहरूमा ध्यान केन्द्रित गर्न कठिनाइ, निर्णय क्षमतामा कमी, झर्कोपन, तथा बिर्सने प्रवृत्ति बढ्न सक्छ। त्यसैले विद्यार्थी वा मानसिक श्रम गर्ने व्यक्तिहरूका लागि बिहानको खाजा झन् महत्वपूर्ण हुन्छ।

३. शरीरको मेटाबोलिज्म सन्तुलनमा राख्ने

बिहान खाजा खाँदा शरीरको मेटाबोलिज्म (पाचन तथा ऊर्जा उत्पादन प्रक्रिया) सक्रिय हुन्छ। जब बिहान खाजा छोडिन्छ, शरीरले त्यसलाई 'उपवास' अवस्था मानेर ऊर्जा बचत मोडमा जान्छ, जसले क्यालोरी जल्ने दर घटाउँछ।

नियमित रूपमा खाजा खाने बानीले शरीरलाई नियमित समयमा पोषण दिन्छ, जसले पाचन प्रणालीलाई सन्तुलित राख्छ। यसले तौल नियन्त्रणमा पनि सहयोग गर्छ।

४. मोटोपन र मधुमेह नियन्त्रणमा सहयोगी

धेरै अनुसन्धानले देखाएको छ कि बिहान खाजा नखाने मानिसहरूमा मोटोपन र टाइप-२ मधुमेहको सम्भावना बढी हुन्छ। जब बिहान खाजा नखाइ दिउँसो वा बेलुका अत्यधिक खाने गरिन्छ, शरीरमा ग्लुकोजको मात्रा अचानक बढ्छ, जसले इन्सुलिनको असन्तुलन ल्याउँछ।

खाजा खानाले रक्तमा ग्लुकोजको स्तर स्थिर राख्छ र अनावश्यक भोक नियन्त्रण गर्छ। यसरी बिहान खाजा खाने बानीले मोटोपन घटाउन र मधुमेह नियन्त्रण गर्न मद्दत गर्छ।

५. मुटु स्वास्थ्यमा लाभदायक

बिहान खाजा छोड्ने बानी मुटुसम्बन्धी रोगसँग पनि सम्बन्धित पाइन्छ । Harvard School of Public Health को अनुसन्धान अनुसार, बिहान खाजा नखाने पुरुषहरूमा हृदयघातको जोखिम २७% बढी हुन्छ।

खाजा खानाले शरीरमा कोलेस्ट्रोलको स्तर सन्तुलित राख्न र रक्तचाप नियन्त्रण गर्न मद्दत गर्छ। विशेषगरी फाइबरयुक्त खाना (जस्तै ओट्स, फलफूल, सम्पूर्ण अन्न) बिहानको खाजामा प्रयोग गर्दा मुटुको स्वास्थ्यमा सकारात्मक प्रभाव पार्छ।

६. मनोवैज्ञानिक र मानसिक सन्तुलन

भोक र मनोभावनाबीच सीधा सम्बन्ध हुन्छ। बिहान खाजा नखादा शरीरमा सुगरको स्तर घट्छ, जसले तनाव, रिस, चिन्ता र चिडचिडापन बढाउँछ।

अर्कोतर्फ, पौष्टिक खाजा खाँदा शरीरमा सेरोटोनिन र डोपामिनजस्ता 'happy hormones' बढ्छन्, जसले दिनभरको मूड सन्तुलित राख्छ।

७. विद्यार्थी र बालबालिकाका लागि झन् महत्वपूर्ण

बालबालिका र किशोरहरूको शारीरिक वृद्धि तीव्र हुन्छ, त्यसैले उनीहरूलाई अधिक पोषक तत्त्व र ऊर्जा चाहिन्छ । बिहान खाजा खाएका विद्यार्थीहरूमा ध्यान केन्द्रित गर्ने क्षमता, स्मरण शक्ति र सिकाइ कौशल उच्च हुने विभिन्न अध्ययनहरूले देखाएका छन्।

स्कूल नजाने बच्चाले पनि बिहान फलफूल, दूध, अन्नजस्ता पौष्टिक वस्तुहरू सेवन गरेमा उनीहरूको मानसिक विकासमा ठुलो फाइदा हुन्छ।

८. काम गर्ने वयस्कहरूका लागि लाभ

वयस्क मानिसहरू प्रायः हतारमा बिहान घरबाट निस्किन्छन् र खाजा खान भ्याउँदैनन्।

यसले उनीहरूको कार्यक्षमता घटाउँछ र दिनभर थकान महसुस हुन्छ।

नियमित खाजा खाने बानीले शरीरलाई आवश्यक पोषण, भोक नियन्त्रण र मानसिक फुर्तिलोपन प्रदान गर्छ। अफिसमा ध्यान केन्द्रित गर्न सजिलो हुन्छ र कार्यमा उत्पादकता बढ्छ।

९. राम्रो खाजामा के-के समावेश गर्नुपर्छ ?

बिहानको खाजामा कार्बोहाइड्रेट, प्रोटिन, भिटामिन र फाइबर सन्तुलित रूपमा हुनुपर्छ। केही उपयुक्त विकल्पहरू यसप्रकार छन् –

अन्न वा ओट्सः उर्जा दिने मुख्य स्रोत

फलफूलः भिटामिन र एन्टिअक्सिडेन्टका लागि

दूध वा दहीः प्रोटिन र क्याल्सियमका लागि

अण्डा, दाल वा सोयाः मांसपेशीका लागि प्रोटिन

नट्स वा चिया/कफी (सिमित मात्रामा)ः मानसिक जागरुकता बढाउन

सकभर प्रसंस्कृत खाना, बढी बोसो वा चिनी भएको खाना परित्याग गर्नुपर्छ।

१०. बिहानको खाजा छोड्दा के हुन्छ ?

यदि हामीले नियमित रूपमा बिहान खाजा छोड्यौं भने यसका केही नकारात्मक असरहरू देखापर्न सक्छन् –

१. ऊर्जा कमी र सुस्तता

२. ध्यान केन्द्रित गर्न कठिनाइ

३. पाचन समस्या

४. दिनभर बढी खाने बानी

५. तौल बढ्ने सम्भावना

६. मुटु र सुगरसम्बन्धी रोगको जोखिम

यसका कारण बिहानको खाजालाई हल्का रूपमा लिएर छोड्नु स्वास्थ्यका दृष्टिले गम्भीर गल्ती हो।

११. नेपाली परम्परागत खाजाको उदाहरण

नेपाली घरपरिवारमा बिहान दुधचिया, ढिडो, दलिया, चिउरा-दही, फलफूल, अण्डा, आलु-तरकारी वा पराठाजस्ता भोजन सेवन गर्ने चलन छ। यी सबैमा स्थानीय पोषण तत्व पाइन्छ।

ग्रामीण क्षेत्रमा मकैको भुटो, सत्तु वा गहुँको दलिया पनि निकै लाभदायक खाजाको रूपमा प्रयोग हुन्छ । यी घरेलु परिकारले शरीरलाई प्राकृतिक ऊर्जा र पोषण दिन्छन्।

१२. स्वास्थ्य विशेषज्ञहरूको सुझाव

स्वास्थ्य विज्ञहरूका अनुसार बिहान उठेपछि १ घण्टाभित्र खाजा खानु राम्रो हुन्छ । यस समयमा शरीरले पोषक तत्व छिटो अवशोषण गर्छ।

यदि बिहान समय कम छ भने पनि फलफूल, दूध वा ओट्सजस्ता सजिलो खाजाको विकल्प रोज्न सकिन्छ । खाजा पूर्णरूपमा नखाई चिया मात्र पिउनु पर्याप्त हुँदैन।

बिहानको खाजा हाम्रो दैनिक जीवनको सबैभन्दा महत्वपूर्ण भोजन हो। यसले शरीरलाई ऊर्जा, मस्तिष्कलाई कार्यक्षमता र मनलाई सन्तुलन प्रदान गर्छ।

"ब्रेकफासट फर फ्युल फर योर डे" – बिहानको खाजाले नै दिनको शुरुवातलाई सही दिशा दिन्छ। त्यसैले व्यस्त जीवनशैलीबीच पनि बिहान खाजा खान नछोडौँ।

नियमित र पौष्टिक खाजाको बानीले दीर्घकालीन रूपमा स्वास्थ्य सुधार, तौल नियन्त्रण, मानसिक शान्ति र उत्पादकता सबैमा सकारात्मक प्रभाव पार्छ।

नेप्से परिसूचकमा दोहोरो अङ्कको वृद्धि

काठमाडौँ । नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज (नेप्से) परिसूचकमा मंगलबार दोहोरो अङ्कको सुधार देखिएको छ। नेप्से परिसूचक १५ दशमलव ७० अङ्कले बढेर दुई हजार ५६६ दशमलव ०७ बिन्दुमा कायम भएको हो।

३४५ कम्पनीको ९२ लाख ५५ हजार ४५७ कित्ता शेयर ५५ हजार २७७ पटक खरिदबिक्री हुँदा रु ४ अर्ब १० करोड ५४ लाख छ हजार १३४ बराबरको कारोबार भएको छ ।कारोबारमा सबै समूहको उपसूचक बढेको छ।

सागर डिस्टिलरी लिमिटेड, मबिलिङ इनर्जी लिमिटेड, बुँगल हाईड्रो लिमिटेड र झापा इनर्जी लिमिटेडको शेयर मूल्यमा सकारात्मक सर्किट लागेको छ। सबैभन्दा धेरै गुमाउनेमा भने एभरेस्ट बैंक लिमिटेड डिबेन्चरको शेयर मूल्य तीन दशमलव ५४ प्रतिशतले घटेको छ।

कारोबार रकमका आधारमा सबैभन्दा धेरै सहास ऊर्जा लिमिटेडको सबैभन्दा धेरै रु २२ करोड ९१ लाख ६६ हजार ९१६ बराबरको शेयर कारोबार भएको छ। कारोबार भएका शेयर संख्याका आधारमा भने बरुण हाइड्रोपावर कम्पनी लिमिटेडको चार लाख ५० हजार ५९५ कित्ता शेयर किनबेच भएको छ।

स्याङ्जाको वालिङमा माघमा महोत्सव

स्याङ्जा । वालिङ उद्योग वाणिज्य संघको आयोजनामा नवौं वालिङ महोत्सव हुने भएको छ ।

जिल्लाकै प्रमुख व्यापारिक केन्द्र वालिङमा माघ १४ गतेदेखि २५ गतेसम्म सञ्चालन हुने गरी १२ दिनसम्म सञ्चालन हुने गरी वालिङ महोत्सव आयोजना गरिएको हो ।

'हाम्रो गौरव हाम्रो शान, वालिङ महोत्सव हाम्रो पहिचान' भन्ने नारासहित गण्डकी प्रदेशस्तरीय रुपमा लिइएको नवौं महोत्सवमा व्यापारिक मेला, विद्यालयस्तरीय नृत्य, लोकदोहोरी प्रतियोगिता, सुन्तला प्रदर्शनी, ताजा तरकारी प्रदर्शनी गरिने भएको आयोजकले जनाएको छ ।

महोत्सवमा अर्गानिक कफी प्रदर्शनी, पशुपंक्षीसम्बन्धी उन्नतजात तथा प्रविधिको प्रदर्शनी, अदुवा तथा जडीबुटीको प्रदर्शनी, सूचना प्रविधि तथा शैक्षिक प्रदर्शनी, खेलकुद प्रतियोगिता, बालउद्यान, हस्तकला प्रदर्शनीलगायत स्थानीय कलासंस्कृति प्रदर्शनी हुने संघका कार्यालय सचिव बाबुराम रेग्मीले जानकारी दिए ।

नवौ वालिङ महोत्सवमा १० करोडको अल्पकालिन कारोबार र तीन लाख दर्शक भित्राउने लक्ष्य लिइएको छ । एक करोड ७६ लाख आम्दानी, एक करोड दुई लाख खर्च गरेर ७३ करोड बचत गर्ने अनुमान गरिएको नवौ वालिङ महोत्सव-२०८२ विगतकाभन्दा फरक बनाउने लक्ष्य राखिएको संघले जनाएको छ ।

महोत्सव वालिङको मात्रै नभएर जिल्लाकै पहिचान हो भन्ने विश्वास बोकेर अगाडि बढेको अगाडि बढेको संघका अध्यक्ष चेतनारायण श्रेष्ठले बताए । जिल्लाको पर्यटन र संस्कृतिलाई विशेष महत्व दिइने महोत्सवले कृषि उत्पादनलाई बजारीकरणमा समेत टेवा दिँदै आएको छ । नवौं महोत्सवको संस्करणसम्म आइपुग्दा जिल्लावासीले महोत्सवलाई आफ्नोपन र सफल बनाउन सहयोग गर्नेमा आयोजकले विश्वास गरेको छ ।

प्रत्येक दुई/दुई वर्षमा आयोजना हुँदै आएको महोत्सवको नवौं संस्करण गर्ने निधो संघले गएकै फागुनमा गरेको थियो । संघले निकाल्दै आएको वार्षिक क्यालेण्डर-२०८२ मा महोत्सवको मिति उल्लेख गरिसकेको थियो । गण्डकी प्रदेशका विभिन्न जिल्लामा महोत्सवमध्ये वालिङ महोत्सव भव्य र सफल बन्दै आएको छ ।

६ लाख किलो बिउ उत्पादन

स्याङ्जा । स्याङ्जामा गएको आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ मा विभिन्न जातका खाद्यान्न बालीका ६ लाख किलोग्रामभन्दा बढी बिउ उत्पादन भएको छ । जिल्लामा क्रियाशिल कृषि सहकारी, समूह र फार्मबाट धान, मकै, गहुँ, आलुसहित खाद्यान्नका ६ लाख ५३ हजार ८७३ किलोग्राम बिउ उत्पादन भएको हो ।

उत्पादन भएका खाद्यान्नका बिउमध्ये सबैभन्दा बढी आलुको चार लाख ५० हजार ९ सय र धानको एक लाख १७ हजार ४३ किलोग्राम बिउ उत्पादन भएको छ । मकैको ७७ हजार ५ सय, गहुँको ७ हजार ४३० किलोग्राम र पशुलाई प्रयोग गरिने एक हजार किलो जैघाँससहित ६ लाख ५३ हजार ८७३ किलोग्राम बिउ उत्पादन भएको कृषि ज्ञानकेन्द्र स्याङ्जाले जानकारी दिएको छ ।

जिल्लाका ११ पालिकामध्ये बिउ उत्पादनको क्षमताले गल्याङ नगरपालिकाका कृषक समूह अन्य पालिकाको तुलनामा अब्बल देखिएका छन् । गल्याङमा आलु तीन लाख ९५ हजार, धान ५२ हजार, मकै २० हजार र गहुँ तीन हजार गरी चार लाख ७० हजार किलोग्राम बिउ उत्पादन भएको हो ।

यस अवधिमा फेदीखोला गाउँपालिकामा ४७ हजार र चापाकोट नगरपालिकामा ४२ हजार ८३० किलोग्राम आलु, धान, मकै र गहुँको बिउ उत्पादन भएको केन्द्रले जनाएको छ । त्यसैगरी बिरुवा गाउँपालिकामा ३६ हजार दुई सय, भीरकोट नगरपालिकामा २३ हजार ५५० किलोग्राम बिउ उत्पादन भएको केन्द्रका कृषि विकास अधिकृत विकास वि.क.ले जानकारी दिए ।

उता पुतलीबजार नगरपालिकामा १९ हजार २९३, आँधीखोला गाउँपालिकामा ७ हजार खाद्यान्न र एक हजार किलो जैघाँस उत्पादन भएको थियो भने वालिङ नगरपालिका र कालीगण्डकी गाउँपालिकामा तीन/तीन हजार किलोग्राम बिउ उत्पादन गर्न कृषकहरु सफल भएका थिए ।

अर्जुनचौपारी गाउँपालिकामा दुई हजार किलोग्राम बिउ उत्पादन हुँदा हरिनाश गाउँपालिकामा आलु, धान, मकै र गहुँको बिउ उत्पादन गर्न सकेन् ।

जिल्लामा उत्पादित खाद्यान्नका बिउमध्ये ठूलो हिस्सा जिल्लाभित्रै खपत भएको केन्द्रले जनाएको छ । केन्द्रका अनुसार जिल्लाका पालिकाहरुमा उत्पादित अधिकांश बिउ एकअर्को पालिकामै खरिद बिक्री हुँदा बिउको ठूलो हिस्सा आन्तरिक रुपमा खपत भएको हो । जिल्लाका कृषकहरुले थोरै मात्रामा रैथाने र उन्नत जातका बिउ जिल्ला बाहिरबाट खरिद गरेर ल्याएको केन्द्रको तथ्याङ्कमा छ ।

सहकारी, कृषक समूहले उत्पादन गरेको रैथाने बिउबाट कृषकहरु राम्रो उत्पादन लिन सफल भएका छन् । 'हाइब्रिडको तुलनामा रैथाने बिउले उत्पादन दिँदैन् कि भन्ने चिन्ता थियो,' स्थानीय कृषक कृष्ण अर्यालले भने- रैथाने बिउको प्रयोगबाट राम्रै उत्पादन लिन सकिएको छ ।' रैथाने बिउ संरक्षण र प्रवर्द्धनमा जिल्लाका पालिकाले नगदसँगै प्रविधिमा समेत सहयोग गर्दै आएको अर्यालले सुनाए ।

गएकै वर्ष जिल्लास्थित सरकारी नियकाबाट अनुदानमा पाँच लाख ६ हजार ७४० किलोग्राम परिमाणको बिउबिजन वितरण भएको केन्द्रले जनाएको छ । सबैभन्दा बढी ज्ञान केन्द्रबाटै तीन लाख ६८ हजार २९०, स्थानीय तहबाट एक लाख ३० हजार ८९०, कृषि विकास श्रोत केन्द्र वालिङबाट ६ हजार ९६० र राष्ट्रिय कृषि आधुनिकीकरण कार्यक्रमबाट ६ सय किलोग्राम परिमाणको बिउबिजन वितरण भएको थियो ।

चौथो वडाकप क्रिकेटमा १० टिम भिड्दै

भैरहवा । रुपन्देहीको सिद्धार्थनगर ४ मा वडास्तरीय चौथो टेनिसबल क्रिकेट प्रतियोगिता-२०८२ हुँदैछ ।

स्थानीय खेलाडीहरुको प्रोत्साहन, वडा स्तरबाट क्रिकेटको विकास गर्दै नगरस्तरीय टिम बनाउनका लागि प्रतियोगिता आयोजना गर्न लागिएको हो । सिद्धार्थनगर नगरपालिका ४ नम्बर वडा कार्यालय, रुपन्देहीको आयोजनामा सिद्धार्थ क्रिकेट रंगशाला भैरहवामा उक्त प्रतियोगिता यही मंसिर ७ र ८ गते हुन गइरहेको सिद्धार्थनगर नगरपालिका-४ का वडाअध्यक्ष मुक्तिनाथ यादव (भोला)ले बताए ।

वडाअध्यक्ष यादवले लगानी नगरे विकास नहुने भन्दै चौथौ वर्ष युवाहरुको विकासका लागि नै लगानी गरेकोले अनुशासनमा रही खेल्न सबै खेलाडीहरुलाई आग्रह गरे । प्रतियोगितामा १० वटा टिमको सहभागिता रहनेछ ।

नकआउट फर्मेटमा १० ओभरको खेल हुने प्रतिोगितामा विजेताले ४१ हजार र उप-विजेताले ३१ हजार नगदसहित ट्रफी, मेडल र प्रमाण पत्र प्राप्त गर्ने आयोजकले जानकारी दिएको छ । नगर पुरस्कारमा कर काटिने छ ।

प्रतियोगितामा कचरिहवा, स्टाक टोल ए र बी, उद्योगपुरी, दोगहरा, दोगहरा फ्रन्ट, एयरपोर्ट ए, बी, सी र मायादेवी युवा क्लबको सहभागिता रहनेछ ।

घट्दै...

मर्चवारी गाउँपालिका कृषि शाखा प्रमुख दिनेशकुमार यादव मर्चबारीमा केरा खेती, च्याउ र तरकारी खेतीले बिस्तारै व्यवसायिक रुप लिँदै गएको बताए । मर्चवारी १ मा स्थानीय विभाण्ड यादवले करिब १३ विगहामा व्यवसायिक तरकारी खेती, मर्चवारी २ मा राजेन्द्र विश्वकर्मा, दशरथ बरई र गुरुदेव मुरावलगायतले च्याउ खेतीलाई व्यवसायिकता दिएका छन् । मर्चवारी गाउँपालिकाले यस्ता व्यावसायिक खेतीको सम्भाव्यता अध्ययन गरी अनुदान दिने योजनामा जोड दिनुपर्ने हो, तर २० लाखको बजेटलाई घटाएर १५ लाखमा झारिएको छ ।

मायादेवी गाउँपालिकाले पनि बजेट कार्यान्वयनमा कृषि शाखाभन्दा वडालाई प्राथमिकतामा दिएको छ । दोश्रो कार्यकाल सम्हालेका गाउँपालिका अध्यक्ष ध्रुव नारायण यादवले वडालाई शाखा प्रमुखको समन्वयमा काम गरौं भन्दा भन्दै थाकेको छु, कार्यान्वयन गराउन नसकेको बताए ।

रोहिणी गाउँपालिकामा तरकारी खेती प्रवर्धन र अनुदानमा गहुँको बिउ वितरणको योजना छ। बजेट घट्दै जाँदा, कृषकहरूलाई आवश्यक पर्ने मात्रा र गुणस्तरको बिउ तथा उपकरणमा पर्याप्त अनुदान उपलब्ध गराउन कठिन हुने देखिन्छ । पालिका अध्यक्ष विद्याप्रसाद यादवले कृषिलाई विशेष प्राथमिकता दिई अगाडि बढेको दाबी गरे । उनले उन्नत जातको बिउ सुधारको लागि गहुँको बिउमा अनुदान दिने गरेको र कृषिमा अनुदानभन्दा पनि तालिममा जोड दिने पालिकाको प्रयास रहेको उनले जनाए ।

जनप्रतिनिधिहरूले कृषि शाखालाई औपचारिकतामा सीमित गरी सोझै कृषि कार्यक्रमको कार्यान्वयन र सामग्री वितरण गर्नु भनेको सार्वजनिक खरिद ऐन र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनले स्थापित गरेका संस्थागत र प्राविधिक नियमहरूलाई राजनीतिक स्वार्थमा मिच्नु हो । यसबाट अन्ततः कृषि विकासमा हुने लगानीको प्रतिफल कम हुन्छ र वास्तविक किसानहरूले लाभ पाउँदैनन् ।

लुम्बिनी प्रदेश सरकार
स्वास्थ्य मन्त्रालय
स्वास्थ्य निर्देशनालय
कपिलवस्तु अस्पताल
तौलिहवा, कपिलवस्तु

विद्युतीय बोलपत्र आव्हान सम्बन्धी सूचना

प्रथम पटक प्रकाशित मिति- २०८२/०८/०३ (19-11-2025)

यस कपिलवस्तु अस्पताल, तौलिहवा, कपिलवस्तुमा आ.व. २०८२/८३ मा अस्पतालको लागि आवश्यक पर्ने तपशिलमा उल्लेखित कार्य गर्नुपर्ने भएकाले इजाजत प्राप्त निर्माण कम्पनी/फर्म/आधिकारिक बिक्रेताहरुबाट निम्न शर्तहरुको अधीनमा रही रीतपुर्वक विद्युतीय बोलपत्र आव्हान गरिएको छ। योग्यता पुगेका इच्छुक बोलपत्रदाताले सार्वजनिक खरिद अनुगमन कार्यालयको वेबसाईट www.bolpatra.gov.np/egp बाट बोलपत्र डाउनलोड गरि तपशिलको राजश्व खातामा जम्मा गरेको भौचर तथा आवश्यक कागजातहरु Scan गरि मिति २०८२/०९/०४ (१९-१२-२०२५) गते दिनको १२:०० बजेसम्म पेश (Submit) गर्नुपर्नेछ। पेश भएका बोलपत्रहरु मिति २०८२/०९/०४ (१९-१२-२०२५) गते दिनको १४:०० बजे खोलिनेछ। विस्तृत सूचना तथा जानकारीको लागि PPMO को e–GP पोर्टल bolpatra.gov.np/egp मा तथा कार्यालयको वेबसाईटमा हेर्नुहुन र यस अस्पतालमा सम्पर्क गर्नुहुन सम्बन्धित सबैमा सूचीत गरिन्छ।

तपशिल:

IFBNo.	Description	Price of Bid Document	Bid Security	Remarks
KAPH/W/NCB-06/082/83	Construction of Mortuary Home at Kapilvastu Hospital	3000.00	70,000.00	

बैंकको नाम :- राष्ट्रिय बाणिज्य बैंक, तौलिहवा, कपिलवस्तु, कार्यालयको नाम :- कपिलवस्तु अस्पताल,
कार्यालय कोड नं :- ३७००१४९०२५ खाता नं.:- १०००१००२०००१०००, राजश्व शिर्षक नं.:- १४२२९
बोलपत्र जमानत वापतको रकम राष्ट्रिय बाणिज्य बैंक, तौलिहवा, कपिलवस्तुमा रहेको प्रदेश लेखा नियन्त्रक ईकाइ कार्यालय, तौलिहवाको धरौटी खाता नं. ३११०१००२०२०३०००० मा जम्मा गरेको भौचरको Scan copy वा बोलपत्र पेश गर्ने अन्तिम मिति देखि कम्तिमा १२० दिनको म्याद भएको मान्यता प्राप्त बैंकबाट जारी गरिएको Bid Security को Scan Copy संलग्न गर्नुपर्नेछ।

कार्यालय प्रमुख

श्री जनता प्राथमिक विद्यालय
रामग्राम-१५, ननई, नवलपरासी

शिक्षकको आवश्यकता

मितिः २०८२।०८।०२

प्रस्तुत विषयमा यस जनता आधारभूत विद्यालय रामग्राम नगरपालिका वडा नं. १५ ननईको लागि तपसील बमोजिम शिक्षकको आवश्यकता रहेकोले वि.व्य.स. मिति २०८२/०७/३० गते बसेको बैठक निर्णय अनुसार रामग्राम नगरपालिकाको पत्र संख्या ०८२/०८३ च.नं. १०३३ मिति २०८२/०८/०१ को प्रत्रानुसार प्रकाशित विज्ञापनमा खुल्ला प्रतिस्पर्धाद्वारा पदपूर्ति गर्नुपर्ने भएको हुँदा योग्यता पुगेका इच्छुक नेपाली नागरिकबाट मिति २०८२/०८/१६ गतेसम्म विद्यालय समय भित्र दरखास्त दिनुहुनको लागि यो सूचना आह्वान गरिन्छ ।

१. विज्ञापन नम्बर :- ०१/०८२/०८३ २. संख्या :- १ जना
३. तह/पद :- प्रा.वि. तृतीय श्रेणी ४. शैक्षिक योग्यता :+2 वा सो भन्दा माथि
५. उमेर :- १८ वर्ष पुरा भई ४० वर्ष ननाघेको
६. दरखास्त दिने अन्तिम मिति :- २०८२।०८।१६ गते ४:०० बजेसम्म
७.आवेदन दस्तुर :- रु.१,५००।- (अक्षरेपी एक हजार पाच सय मात्र)
८. परीक्षाको किसिम :- लिखित, अन्तर्वार्ता र आवश्यक परे प्रयोगात्मक
९. नियुक्तिको किसिम :- अस्थायी करार
१०. संलग्न गर्नुपर्ने कागजात :- नेपाली नागरिकता, शैक्षिक योग्यता प्रमाण पत्र प्रतिलिपि, अध्यापन अनुमति पत्र, हस्तलिखित निवेदन पत्र
११. सम्पर्क मिति :- २०८२।०८।१७ गते
१२. तलब स्केल :- नेपाल सरकारको नियमानुसार
१३. आवेदन दिने स्थान :-जनता प्रा.वि. ननई, नवलपरासी

नोट : थप कुरा बुझ्नुपरेमा मो.९८०४४९१०८८ मा सम्पर्क गर्नुहोला ।

प्रधानाध्यापक
गौरी शंकर पाण्डेय

KAWASOTI MUNICIPALITY
OFFICE OF THE MUNICIPAL EXECUTIVE
GANDAKI PROVINCE, NEPAL

Invitation for Bids

Date of Publication:2025/11/18

Kawasoti Municipality, Nawalparasi (East) invites only electronic bids for the followingconstruction works under National Competitive Bidding (NCB).

S. No.	Contract Nos. and Title.	Brief Description of Works	Engineers' Estimate (excluding VAT and contingency) in (NRS)	Last Date & Time of Bid Submission	Bid Validity with Bid Security Period (Day)	Bid Security Amount in (NRS)	Cost of Bidding Document (NRS)
1	08/KM/NCB/WORKS/2082/83	Dashghare Chok dekhi-Deepjyoti Chok sammabato kalopatre at ward 5 and Over lay and sub base road prepration at ward 11	34,68,672.02	2025/12/17, AD) Upto 12Hr	120 days	1,00,000/-	3,000.00

Eligible bidder may obtain further information from Kawasoti Municipality, Office of the Municipal Executive, Kawasoti, Nawalparasi(E) (Mobile: 9857641111, 9843500711, website: www.kawasotimun.gov.np) during office hour or may visit PPMO web portal www.bolpatra.gov.np/egp.

Chief Executive Officer

ट्वाइलेट सफा गराउनुहोस्

के तपाईंको घरको शिट, नाली, जाम भयो भने चिन्ता नलिनुहोस र सेनेटरी जगतमै बढी क्षमता, अत्याधुनिक प्रविधि, पावर फूल रोटर भ्याकुम पम्प,बिजुली नचाहिने एक मात्र सेनेटरीलाई सम्पर्क गर्नुहोस् । लोडसेडिङ्गको बेला पनि सेवा दिइने छ ।

सम्पर्कः
तिनाउ सेनेटरी
बुटवल-१०, सुख्खानगर, रूपन्देही,
फोनः ९८५७०५८८१३,९८०७१८०८१३

ट्वाइलेट सफा गराउनुहोस्

सेफ्टी ट्याङ्की, भरिएर, शिरनाली जाम भएर समस्या परेको छ ?
हामी तपाईंको समस्या तुरुन्त ५ मिनेटमै हल गरी दिनेछौं ।
क्षेत्रः लुम्बिनी, भैरहवा, परासी, बुटवल मर्चवार

प्रो. रामशाह शाहानी
विशाल सेनेटरी
बर्मेलीटोल, भैरहवा
मो.9847324755,9804406297

ट्वाइलेट सफा गराउनुहोस्

तपाईको सहर बुटवल तथा लुम्बिनी अंचलमा आधुनिक जापानीय मेशिनद्वारा सेफ्टी टंकी ट्वाइलेटको रिङ्ग भरिएमा १० मिनेटमा नै सफा गरिनेछ ।

- ट्वाइलेट, वाथरुम, किचन र नाली जाम भएमा हामीलाई सम्झनुहोस् ।
- लोडसेडिङ्ग भएको बेलामा पनि अत्याधुनिक भ्याकुमद्वारा १० मिनेटमै सफ्टी टंकीको रिङ खाली गरिने छ ।

सुपथ मूल्यमा काम गर्ने र गराउन हामीलाई एक चोटी सेवा गर्ने मौका दिनुहोस

सम्पर्कः
सीताराम सफा सेनेटरी
भैरहवा
९८६९७८९२७५,९८००७६०६२२

स्याङ्जाका ठूला आयोजनाको प्रगति सन्तोषजनक

प्रकाश डोटेल
स्याङ्जा

राष्ट्रिय गौरबका आयोजना निर्माणमा ढिलासुस्ती भइरहेको बखत र देशभर सञ्चालित अधिकांश ठूला योजना अलपत्र परेका छन् । अधिकांश आयोजना निर्माणमा निर्माण कम्पनीको लापरबाही देखिन्छ भने केही आयोजनाहरुको सरकारले भुक्तानी दिन नसक्दा निर्माणको गति सुस्त भएको छ। ठूला पूर्वाधार निर्माणमा ढिलाइ हुँदा नागरिकमा नैराश्यता बढ्दो छ।

समय सिमाभित्र आयोजना निर्माण नहुँदा पूर्वानुमान लागत महँगो पर्न गएको छ । निर्माण कम्पनीको लापरबाहीले लामो समयदेखि काम रोकिएका आयोजनाको सरकारले ठेक्का सम्झौता तोड्न खोजिरहेको छ । ठूला आयोजना निर्माणमा कम्पनी र सरकार दुबैतर्फबाट कमजोरी भइरहेको बेला स्याङ्जामा सञ्चालित जिल्लाकै ठूला आयोजनाहरुको प्रगति भने सन्तोषजनक रहेको छ।

स्याङ्जामा सञ्चालित सडक तथा पुल निर्माणका एक दर्जन ठूला आयोजनाहरुको प्रगति सन्तोषजनक रहेको पूर्वाधार विकास कार्यालयले दाबी गरेको छ। पाँच करोडभन्दामाथिका बहुवर्षीय आयोजनाअन्तर्गत सडकतर्फ ८ र पुलतर्फका चार गरी जिल्लाभित्रका १२ आयोजनाको प्रगति सन्तोषजनक रहेको कार्यालयले जनाएको छ । जिल्लाका बहुवर्षीय आयोजनामध्ये सडकतर्फको एक अर्ब ६१ करोड १९ लाख ५६ हजार ४७२ रुपैयाँ बजेटमा ८१ करोड ११ लाख ४० हजार ९०६ रुपैयाँ अर्थात् झण्डै ५१ प्रतिशत खर्च भएको छ भने पुलअन्तर्गतको १९ करोड ९१ लाख ७९ हजार ४२३ रुपैयाँमध्ये करिब ३९ प्रतिशत अर्थात् ७ करोड ७४ लाख तीन हजार ४२२ रुपैयाँ खर्च भएको छ। सडक र पुलको गरी एक अर्ब ८१ करोड ११ लाख ३५ हजार ८९५ रुपैयाँ कुल लागतको ८८ करोड ८५ लाख ४४ हजार ३२८ रुपैयाँ अर्थात् ४९ प्रतिशतभन्दा बढी रकम खर्चलाई कार्यालयले सन्तोषजनक प्रगति भनेको हो।

'पाँच करोडभन्दा बढी लागतका विगत पाँच वर्षदेखिका १२ वटा आयोजनाहरु सञ्चालनमा छन्,' पूर्वाधार कार्यालय स्याङ्जाका प्रमुख इञ्जिनियर दयाराम अधिकारीले भने-'कुल बजेटको ४९ प्रतिशत खर्चलाई हामीले सन्तोषजनक मानेका छौं।'

वित्तीय प्रगतिलाई आधार मान्दा ४९ प्रतिशत मात्रै खर्च भए पनि सबै आयोजनाहरुको भौतिक प्रगति भने अपेक्षाकृत नै रहेको उनले जनाए।

सडक आयोजनामध्ये शुक्लागण्डकी-दुलेगौडा हुँदै हरिनाश गाउँपालिका केन्द्र जोड्ने सडकको ८६ प्रतिशत स्तरोन्नति भएको छ भने बिर्धा-गलहाम, बनकसी खहरे सडकको ८५ प्रतिशत भौतिक प्रगति भएको छ । कार्यालयकाअनुसार शालिग्राम करिडोरको ६० प्रतिशत, मिंमी-बिर्धा, रानीघाट मोटरबाटोको ५२ प्रतिशत, रत्ने-सुन्तलाबारी सडक खण्डको ५१ प्रतिशत, अर्जुनचौपारी-रापाकोट सडकको ४० प्रतिशत र वालिङ-हुवास सडक निर्माण तथा स्तरोन्नति ३२ प्रतिशत सकिएको छ।

सडकतर्फकै सबैभन्दा ठूलो ४२ करोड ४२ लाख ९४ हजार ६७९ लागतको गल्याङ-चापाकोट सडकको २६ प्रतिशतले हुने १० करोड ३३ लाख १८ हजार १९० र पुलतर्फको ठूलो गौरीघाट मोटरेवल पुलको पाँच करेड ५१ लाख ७५ हजार ६६६ रुपैयाँमध्ये तीन करोड एक लाख ७६ हजार अर्थात् ७६ प्रतिशत खर्च भएको छ । बिरुवा गाउँपालिका-६ चिन्नेबासमा आर्थिक वर्ष २०८०/८१ बाट बन्दै गरेको पुल चालु वर्षको चैत्रमा निर्माण सम्पन्न हुने कार्यालयले जनाएको छ।

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ बाट निर्माण थालिएको बिरुवा गाउँपालिकाको राक्सेघाट पक्की पुलको ७८ प्रतिशत काम सकिएको छ। पुतलीबजार नगरपालिका-३ सिन्गालेस्थित मोटरेबल पुलको ४७ प्रतिशत प्रगति देखिन्छ भने फेदीखोलास्थित सेतीखोला पुलको ३७ प्रतिशत वित्तीय प्रगति भए पनि अधिकांश पुलको संरचनागत भौतिक प्रगति ७५ प्रतिशतभन्दा बढी रहेको छ। अधिकांश सडक र पुल निर्माणको ठेक्का लिएका कम्पनीले आवश्यक पूर्वाधार निर्माणको काम अन्तिम चरणमा पुऱ्याएको कार्यालयका इञ्जिनियर पोषराज पौडेलले बताए । सडक चौडा बनाउने, टेवा पर्खाल लगाउने र बेश बिछ्याउने धेरै काम सकिएको छ भने पुलको आवश्यक संरचना तयार भइसकेको छ, अधिकांश सडक कालोपत्रे र पुल ढलानको मात्रै काम बाँकी रहेको पौडेलले जनाए।

जिल्लामा सञ्चालित ठूला आयोजनामध्ये धेरैको समयसीमा चालु आर्थिक वर्षको चैत्र मसान्तसम्म छ। भौतिक प्रगति विवरणका आधारमा १२ ठूला आयोजनाहरु चालु वर्षमै सकिनेमा कार्यालय विस्वस्त छ। कार्यालयको सक्रियता र पहल, आयोजनाको प्राप्त प्रगति र निर्माण कम्पनीको तदारुकताले आयोजना समयमै सकिनेमा विश्वास लागेको कार्यालयले जानकारी दिएको छ।

ठूला खेलमैदान निर्माणमा ढिलाइ

तम्घास । यहाँका दुई ठुला खेलमैदान निर्माणमा ढिलाइ भएको छ । इस्मा गाउँपालिका-६ अम्मरपुरमा निर्माणाधीन अन्तरराष्ट्रिय फुटबल रङ्गशाला र सदरमुकाम तम्घासमा निर्माणाधीन चिदीचौर खेलमैदान निर्माणमा ढिलाइ भएको हो।

प्रथम सहिद लखन थापाको नामबाट आर्थिक वर्ष २०७५/७६ देखि अम्मरपुरमा 'सहिद लखन थापा अन्तरराष्ट्रिय खेलमैदान' निर्माण सुरु गरिएको थियो । सुरुमा राष्ट्रिय खेलकुद परिषद् (राखेप)को तीन करोड लागतमा माटो काट्ने, पर्खाल लगाउने, दूबो रोप्नेलगायत काम गरिएको थियो । २०७६ सालपछि रु २५ लाख र रु ५० लाख गरी कुल ७५ लाखको काम गरिएको इञ्जिनियर माधव देवकोटाले बताए। हाल खेलमैदानमा दूबो रोप्ने, पर्खाल लगाउने काम भइरहेको छ।

इञ्जिनियर देवकोटाकाअनुसार हाल बजेट अभावले काम सम्पन्न गर्ने समयबारे कुनै टुङ्गो छैन। राष्ट्रिय खेलकुद परिषद्सँग खेलमैदान गाउँपालिकाको स्वामित्वमा गराउने प्रयास गरेपनि असफल भएको इस्मा गाउँपालिका उपाध्यक्ष पार्वती कुँवरले बताए। "हाम्रो स्वामित्वमा काम गर्छौं भनेको राखेपले स्वीकृति दिएन", उपाध्यक्ष कुँवरले भने-"काम हामीले गर्न पनि प्रक्रियागत झन्झटले भएन, राखेपले पनि गरेन।" उनले एउटा खेलकुद कार्यक्रम आयोजना गर्दापनि निर्माण व्यवसायी र राखेपले बाधा जनाएपछि अलमल भएको बताए। झण्डै रु एक अर्ब लागत अनुमान गरिएको उक्त खेलमैदान ५०५ मिटर लम्बाई र ६८ मिटर चौडाईसहित कभर्डहल र स्वीमिङ पुलसहित निर्माण गर्ने गरी विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार गरिएको थियो।

त्यसैगरी सदरमुकाम तम्घासको चिदिचौर खेलमैदान निर्माणमा पनि ढिलाइ भएको छ । बहुवर्षीय आयोजनाको रूपमा रहेको खेलमैदान निर्माण व्यवसायीले काम नगर्दा ढिलाइ भएको हो । मैदानको बीचमा ढुङ्गा, गिट्टी, पाइपलगायतका निर्माण सामग्री राख्दा मैदान थप कुरुप बनेको छ। सार्वजनिक खरिद ऐन-२०६३ अनुसार कुनै पनि आयोजना सुरु गर्नु पहिले त्यसबारे सूचना पाटी राख्नुपर्ने व्यवस्था छ।

करिब एक करोडको बहुवर्षीय आयोजनाको काम गर्दासमेत चिदिचौरमा कुनै सूचना पाटी राखिएको छैन। चिदिचौर खेल मैदानको पुनर्निर्माणका लागि एक करोड लागतमा रामेछाप कन्स्ट्रक्सनले २०८२ बैशाखमा जिम्मा पाएको थियो । काम सक्नुपर्ने म्याद २०८३ असारसम्म छ। हालसम्म ५० प्रतिशत काम सकिएको छ। निर्माण कम्पनीले कम गुणस्तरका सामग्री ल्याएपछि नगरपालिकाले त्यसलाई फिर्तासमेत गरेको थियो। अब पनि समयमै काम गरे एक महिनामै सकिन्छ। तर निर्माण कम्पनीले काममा ढिलाइ गर्दै आएको छ।

आकर्षक डिजाइन तथा छपाई
सबै किसिमका रंगिन तथा सादा
डिजाइनका साथै सम्पूर्ण छपाईको
लागि सधै हामीलाई सम्झनुहोस् !
आईडिया डिजाइनर्स/अफसेट प्रेस
सम्पर्क:
बुटवल-७, पुरानो बसपार्क (सब्जीमण्डी पछाडि)
यातायात मजदूर संघको भवनमा
फोन:-०७१-५५०२९३ मो.९८५७०३५३८०,९८४७१२३९५७
E-mail:ideapressbtl@gmail.com

दुर्गा प्रसाईं चार दिन हिरासतमा

बुटवल । राष्ट्र, राष्ट्रियता, धर्म, संस्कृति र नागरिक बचाऔं महाअभियान संयोजक दुर्गा प्रसाईंलाई चार दिन हिरासतमा राख्न अनुमति प्राप्त भएको छ।

सोमबार राति भक्तपुरबाट पक्राउ परेका प्रसाईंलाई काठमाडौं प्रहरी परिसरले मंगलबार जिल्ला अदालत काठमाडौंमा उपस्थित गराएका थियो । अदालतले सार्वजनिक शान्तिविरुद्धको कसुरमा अनुसन्धानका लागि चार दिन हिरासतमा राख्न अनुमति दिएको हो। उनले प्रधानमन्त्री, काठमाडौंका मेयर बालेनलगायत नेताविरुद्ध विभिन्न आरोप लगाउँदै आपत्तिजनक अभिव्यक्ति दिएका थिए।

प्रसाईंले ७ मंसिरदेखि आन्दोलनको घोषणा गरेका थिए।

कांग्रेस फुट्दैन : गगन

बुटवल । नेपाली कांग्रेस महामन्त्री गगन थापाले पार्टी पुनर्गठनको अडान आफूले नछाड्ने प्रस्ट पारेका छन् । पार्टीभित्र महाधिवेशन चुनावअघि कि पछि गर्ने भन्ने विवाद चलिरहेको बेलामा महामन्त्री थापाले आफूले उठाएको एजेन्डा नछाड्ने बताए।

उनले भने-'कांग्रेसभित्र अहिले बहस अधिवेशनको मिति होइन, पार्टी सुधारको दिशाबारे हो। नागरिकले दिएको सन्देश स्पष्ट छ पुरानै शैलीले अब काम चल्दैन। सुधार गरेर मात्र विश्वास फर्किन्छ।'

उनले पार्टीको जारी केन्द्रीय समिति बैठक कहिले टुङ्गिने निश्चित नभएपनि पार्टीपंक्तिलाई धैर्य राख्न अनुरोध गरेका छन्।

उनले भनेका छन्-'पार्टीका सबै साथीहरूलाई धैर्य राख्न अनुरोध छ, हामी निर्वाचनमा जानेछौं, तर नयाँ ऊर्जा र सुधारिएको कांग्रेसका साथ सत्यको पक्षमा उभिँदा पार्टी फुट्दैन, अझ बलियो बन्छ। हामी न झुक्छौं, न झुकिन्छौं।'

संस्थापन पक्षले चुनावपछि बैशाखमा महाधिवेशन गर्नुपर्ने अडान लिइरहेको छ। तर, महामन्त्री थापाले भने अहिलेकै अवस्थामा कांग्रेस भोट माग्न जनतामा जान नसक्ने भन्दै नियमित नभए विशेष महाधिवेशन गरेरै भए पनि नेतृत्व परिवर्तन गर्नुपर्ने पक्षमा रहेको बताए।

जेनजी आन्दोलनका घाइतेलाई जनही १५ हजार

बुटवल । सरकारले जनेजी आन्दोलनका २ हजार ४२९ घाइतेलाई जनही १५ हजार रुपैयाँ तत्काल राहत रकम उपलब्ध गराउने निर्णय गरेको छ।

मंगलबार सिंहदरबारमा बसेको मन्त्रिपरिषद् बैठकले सो निर्णय गरेको सरकारका प्रवक्ता एवं सञ्चार तथा सूचना प्रविधिमन्त्री जगदीश खरेलले जानकारी दिए।

यस्तै, सरकारले नेपाल विशेष सेवा ऐन २०४२ लाई संशोधन गर्न बनेको अध्यादेश जारी गर्न राष्ट्रपतिसमक्ष सिफारिस गर्ने निर्णय गरेको छ भने प्रदेश तथा स्थानीय शासन सहयोग कार्यक्रमका लागि नर्वे सरकारबाट प्राप्त हुने करिव ५ मिलियन अमेरिकी डलर र स्वीटजरल्याण्ड सरकारबाट प्राप्त हुने करिव २ दशलमव १ मिलियन अमेरिकी डलर थप अनुदान सहायता स्वीकार गर्ने निर्णय गरेको प्रवक्ता खरेलले बताए।

यस्तै, बैठकले नेपाल स्टक एक्स्चेन्स लिमिटेडको पुनसंरचना गर्न आवश्यक अध्ययन गरी सुझाव पेश गर्न प्रकाशजंग केसीको संयोजकत्वमा सुझाव समिति गठन गर्ने निर्णय गरेको उनले बताए।

मन्त्रिपरिषद्ले माथिल्लो मुस्ताङ क्षेत्रमा विदेशी नागरिकका लागि पदयात्रा अनुमति दस्तुर प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन ५० अमेरिकी डलर कायम हुने गरी अध्यागमन नियमावलीमा हेरफेर गर्ने र सहीद धर्मभक्त मानवअंग प्रत्यारोपण केन्द्रको कार्यकारी निर्देशक पदमा डा.कल्पनाकुमारी श्रेष्ठलाई नियुक्त गर्ने निर्णय समेत गरेको छ।

हामी बोलेर मात्र
होइन पुऱ्याएर छाड्छौं
तपाईको अत्यन्तै जरूरी चिठी एवं पार्सलहरू
नेपाल लगायत भारत र विश्वका प्रमुख शहरहरूमा
पठाउनु परेमा हामीलाई सम्झनुहोस्
सुपर काइनेटिक
कुरियर्स सर्भिस
ट्राफिक चोक हिमालयन
बैंकको साइड (सुर्य लाईफ इन्सोरेन्स भएको
भवन) फोन:- ०७१५४२५७१

पिस पोस्टर प्रतियोगितामा पामिर विजेता

बुटवल । रोटरी क्लब अफ बुटवलले आयोजना गरेको शान्ति तथा द्वन्द्व व्यवस्थापनसम्बन्धी पिस पोस्टर प्रतियोगितामा पामिर इन्टरनेशनल एकेडेमी विजेता भएको छ।

प्रतियोगितामा फस्ट रनर अफमा दीप बोर्डिङ् हाइस्कुल र सेकेन्ड रनर अफमा अक्सफोड सेकेन्डरी स्कुल भएका छन् । त्यस्तै प्रतियोगिताको सान्त्वना पुरस्कारबाट न्यू इनभारोमेन्ट इङ्गिलस स्कुल भएको छ। प्रतियोगितामा विजेताले नगद ८ हजारसहित मेडल र ट्रफि पुरस्कार प्राप्त गरेको छ भने फस्ट रनर, सेकेन्ड रनर र सान्त्वनाले क्रमशः ५ , ३ र २ हजार नगद, मेडल र ट्रफि पुरस्कार प्राप्त गरेका छन्। विजेता तथा उप-विजेताहरुलाई क्लबका अध्यक्ष कृष्ण पराजुली, निर्वतमान अध्यक्ष प्रज्वल थान्जु, दीप बोर्डिङ् स्कुलका अध्यक्ष राजेन्द्र ध्वजु कार्यक्रम संयोजक डीआर पन्थीले पुरस्कार प्रदान गरेको क्लबका सचिव शिवकुमार ज्ञवालीले बताए ।

प्रतियोगितामा १२ देखि १८ वर्ष उमेर समूहका इन्ट्याक्ट क्लबमा आबद्धहरुले प्रतिष्पर्धा गरेका थिए। यस क्षेत्रका ११ वटा विद्यालयबाट १८ जना विद्यार्थीको सहभागिता रहेको थियो।

प्रतियोगितामा शान्ति र द्वन्द्वका सर्न्दभमा देखिएका सामाजिक परिवेश, के गर्दा शान्ति स्थापना गर्न सकिन्छ र द्वन्द्व कसरी सुरु हुन्छ भन्नेबारेमा युवा विद्यार्थीहरुले निकै रोचक प्रस्तुति देखाएको क्लब अफ बुटवलका अध्यक्ष कृष्ण पराजुलीले बताए।

शैक्षिक गुणस्तर सुधार्न लक्ष्मी माविले महायज्ञ गर्दै

बुटवल । 'शैक्षिक गुणस्तर सुधारका लागि प्रविधिमैत्री शिक्षा' भन्ने नाराका साथ लक्ष्मी माध्यमिक विद्यालय बुटवलले श्रीमद्भागवत सत्संग एवं शैक्षिक तथा धार्मिक महोत्सव - २०८२ सञ्चालन गर्ने भएको छ। बुटवल - ४ स्थित लक्ष्मीनगरस्थित विद्यालयले यही मंसिर १९ गतेदेखि २६ गतेसम्म विद्यालय प्राङ्गणमा महायज्ञ गर्न लागेको हो।

महोत्सव तथा महायज्ञ मूल समारोह समितिद्वारा मंगलबार आयोजित पत्रकार सम्मेलनमा बोल्दै विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष विष्णुमाया श्रेष्ठले शैक्षिक गुणस्तर सुधारका लागि प्रविधिमैत्री शिक्षाको उन्नयन, सामाजिक, धार्मिक तथा आर्थिक पक्षलाई बलियो बनाउन धार्मिक महोत्सव आयोजना गर्न लागेको बताइन्।

विद्यालयका प्रधानाध्यापक शान्ति शर्माले यो महोत्सव धार्मिक कार्यक्रम मात्र नभई गुणस्तरीय शिक्षाका लागि आर्थिक स्रोत जुटाउन आयोजना गरिएको बताइन्। बुटवल - ४ का वडाध्यक्ष नरिश्वर शर्मा पौडेलले महायज्ञले विद्यालयको उन्नयनमा विशेष योगदान पुग्ने हुँदा सबै क्षेत्रबाट उल्लेख्य सहयोग प्राप्त हुने बताए । बुटवल - ४ का निवर्तमान वडा अध्यक्ष टंकप्रसाद पराजुलीले विद्यालयको आर्थिक तथा शैक्षिक विकासका लागि महायज्ञको आयोजना गरिएको हुँदा समाजका सबै क्षेत्रबाट सहयोग प्राप्त हुने बताए।

पत्रकार सम्मेलनमा वरिष्ठ पत्रकार तथा महायज्ञ मूलसमितिका सल्लाहकार एवं प्रचारप्रसार उप-समितिका संयोजक डा. बालकृष्ण चापागाईंले लक्ष्मीनगरमा रहेको लक्ष्मी मा.वि.को शैक्षिक तथा भौतिक पूर्वाधारको विकासका लागि महायज्ञ कोसेढुङ्गा सावित हुने बताए । महायज्ञमा सुप्रसिद्ध कथावाचक पण्डित चन्द्रकान्त काफ्लेकोसंगीतमय श्रीमद्भागवत कथा वाचन हुनेछ । महोत्सव अवधिभर दैनिकरुपमा बिहान ७ बजे यज्ञ मण्डप पूजा, बिहान ८ बजेदेखि ११ बजेसम्म श्रीमद्भागवत पाठपारायण, रुद्राभिषेक, चण्डीपाठ, वेदपाठ पारायण हुनेछ।

त्यस्तैगरी दिउँसो ४ बजेपछि टीका प्रसाद ग्रहण, साँझ ६ बजेदेखि श्रृङ्गारिक महाआरती आरम्भसँगै साँझ ७ बजेदेखि महात्म्य कथा प्रवचन, भजनकृतनसहित झाँकी प्रदर्शन गर्दै प्रत्येक दिन बिहान योग शिविर समेत सञ्चालन गरिनेछ। सोही अवसरमा धर्म, शिक्षा र समाज उत्थानमा योगदान गर्ने महानुभावहरुलाई विशेष सम्मान समेत गरिने पत्रकार सम्मेलनमा जानकारी गराइएको छ।

विं. सं. २०३७ सालमा स्थापना भएको विद्यालयले पहिलो पटक महायज्ञ गर्न लागेको हो। महायज्ञका लागि १ सय ५१ सदस्यीय मूलआयोजक समिति गठन भएको छ। महायज्ञमा करिब १२ लाख खर्च हुने र ४ करोडको संकलन हुने अनुमान गरिएको छ । उक्त विद्यालयमा अंग्रेजी र नेपाली माध्यमबाट पढाइसँगै २ सय १६ जना विद्यार्थीहरुले अध्यन गर्दै आएका छन्।

सिद्धार्थ पब्लिकेशन (प्रा.) लि. द्वारा प्रकाशित दैनिक लुम्बिनीको लागि अध्यक्षः मोहन चापागाईं, सल्लाहकारः एम.बी. विश्वकर्मा, प्रबन्ध सञ्चालकः महेश रिजाल, सम्पादकः शेरबहादुर केसी, सह-सम्पादक : टि.आर. शर्मा
प्रधान कार्यालयः बुटवल-११, माझगाउँ, रूपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश नेपाल, फोन : ०७१-५३०६४०, ५३७६४० इमेलः dailylumbini@gmail.com(Advt), lumbininews@gmail.com (News) मुख्य शाखा कार्यालय भैरहवा, फोनः ०७१-५७२२६७ अनलाइन संस्करण lumbinipatrika.com